

MEMURİYET İÇİN EDİLEN YEMİN GEÇERLİ BİR YEMİN MİDİR? (4)

(...düenden devam)

2. İstikbale bağlı yeminler vardır ki bunlara yemîn-i mün'akide denir. "Vallâhi şöyle yapa-cağım, şuraya gideceğim..." gibi. Sonradan yemin ettiği şeyin tersinin daha hayırlı olduğu anlaşılırsa keffaret verilip yemîn bozulur.

Mâide Sûresi'nin 89'ncü âyeti, bu çeşit yeminlerin keffaretini açıklamaktadır. İnsan bir şeyi yapmağa veya yapmamağa yemin eder de sonra bunun tersinin daha iyi olduğunu görüp de ye-minini bozarsa yeminine vereceği keffaret: ya on fakiri ortalama bir yiyeceklerle doyurmak, ya da giydirmek veya bir köle âzadetmektir. Bunları yapmak mümkün olmadığı takdirde üç gün oruç tutmak lâzımdır.

H. Peygamber (s.a.v.): *"Allah'a isyan için yapılan adak, yerine getirilmez, kul, sahip olmadığı bir şeyi adayamaz."* demiştir. Bu hadisin söyleniş sebebi şudur:

Ensardan bir kadın, Adbâ adlı deve ile birlikte esir edilmişti. Bu deve, Beytulmale âit idi. Kadın, bir gece bağını çözüp, kendisini esir edenlere ait develerin yanına vardı. Fakat hangi deveye yaklaşırsa deve bağırıyordu. Develerin arasında bulunan Adbâ'ya geldi, uysal olan Adbâ'ya bindi ve sürdü. Adamlar durumu fark ettiler, kadının peşine düştüler. Kadın, Allah kendisini bu durumdan kurtardığı takdirde Adbâ'yı kurban edeceğini söyledi. Deve kendisini kaçırıp Medine'ye getirdi. Deveyi kesecekti, fakat halk: "Bu, Allah'ın Resulünün devesidir" dediler. H. Peygamber'e durumu arz ettiler. H. Peygamber:

Subhanellâh dedi, ne kötü karşılık vermiş. Allah kendisini kurtardığı takdirde deveyi keseceğini adanmış. Günah hususunda ve insanın sahip olmadığı şey hususunda adak olmaz."

(Müslim, Nezir, 3'ncü bâb, 8'nci hadîs)

Yemini alışkanlık haline getirmek, söz başına vallâhi, billâhi demek, Allah'a karşı saygısızlık olduğu gibi toplum içinde insanın şahsına karşı da güvensizlik doğurur. Çünkü gerekli, gereksiz yemin eden kişinin sözüne artık kimse inanmaz olur. Yalan yere yemin ise çok büyük bir günahdır. H. Peygamber (s.a.v.) Efendimiz, Allah'ın, yalan yere yemin eden kişinin, kıyamet gününde yüzüne bak-mayacağını ve onu temizlemeyeceğini, onun için acı bir azap bulunduğunu haber vermiştir (Müslim, Ebû Dâvûd, Tirmizî, Nesâ'î, İbni Mâce).

Doğru bir şey için dahi gereksiz yere yemin etmek, Allah'ın gazabına sebep olur. Resul-i Ekrem şöyle buyurmuştur: *"Dört insan vardır ki Allah'ı kızdırır: Yemin eden satıcı, kendini beğenmiş fakir, zina eden ihtiyar, zalim imam (devlet başkanı)."* (Bkz. Et-Tarğîb, II. 589)

Ticaret erbabının bu hususta titiz davranması, ikide birde Allah'ın adını, dünyanın birkaç kuruşu için âlet etmemesi gerekir. Hz. Peygamber (s.a.v.): *"Satışta çok yemin etmekten sakının, çünkü yemin, önce sürümü artırsa da sonra kazancı mahveder."* demiştir (Müslim, Müsâkât 133; Nesâî, Buyû, 5; İbn Mâce, Ticârât, 30). Allah'ın Resulü, başka bir hadîslerinde de ticaret erbabına şu öğütü veriyor: *"Yemin (belki) malı arttırır (müşteri çeker, satışı çoğaltır) ama kazancı, bereketi yok eder."* (Buhârî, Buyû, 26; Müslim, Müsâkat, 131.
